

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio II. De donis superanturalibus fidei annexis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

aliqua potest afferri ex eo quod Fides absolute ac determinate ad conversionem, est necessaria, non est autem determinate necessaria penitentia specialis, sed charitas vel alia penitentia generalis possunt sufficere.

Solutio
secundæ.

Ad secundam Respondeo habitum Fidei non destrui nisi per actum internum infidelitatis, si enim Fides exterius tantum negetur, non perit Fidei habitus, non enim est hæreticus qui sic negat, nec est indispositus ad credendum. Imò nec amitteret habitum Fidei qui ex ignorantia etiam culpabili contra Fidem peccaret, vel etiam qui exponeret se periculo negandi Fidem, quia ille adhuc dispositus esset ad credendum & non esset hæreticus: quod idem dici debet de illo qui exterius Fidem non confitetur, quo tempore tenetur illam confiteri: qui autem vel dubitaret de aliquo articulo, vel cum aliqua formidine assentiretur, ille amitteret habitum Fidei, quia negaret Fidem esse certam, sicut etiam qui diceret se nolle unquam elicere actum Fidei.

Solutio
tertiæ.

Ad tertiam Respondeo satis ostensum esse quod habitus Fidei destruitur demeritorie tantum non autem physice per peccatum infidelitatis: verum ergo est, quod sublato motivo Fidei aufertur habitus Fidei prout actualiter operans, non aufertur habitus Fidei prout manens habitualiter. Fateor alia esse peccata grauiora propter quæ habitus Fidei non destruitur, quia Deus solum peccatum infidelitatis ea punit speciali pœna, quia per illud indispositus homo redditur ad credendum, non redditur indispositus per alia peccata. Ille qui habet Fidei habitum, & peccatum infidelitatis non diceretur Fidelis, quia nemo est absolute fidelis propter solum habitum.

Solutio
quartæ.

Ad quartam Respondeo probatum efficaciter esse, quod qui culpabiliter negat articulum unum sufficienter propositum, nullum alium articulum credere potest Fide diuina, quia non potest credere propter solum reuelationem exclusis motiuis credibilitatis, sicut qui vult Deum offendere mortaliter furando, non potest elicere vllum actum veræ charitatis. Nego itaque quod possit aliquis credere Fide diuina testimonium Dei esse infallibile, & tamen culpabiliter, neque Incarnationem sufficienter propositam, quia primum illud non credit propter solum testimonium primæ veritatis, alioqui crederet etiam Incarnationem.

Instantia,
prima.

Instantis primò, hæreticus qui non credit Eucharistiam, credere tamen potest Incarnationem si potest credere propositionem illam vniuersalem, quidquid Deus reuelauit est verum: sed potest credere propositionem illam vniuersalem, nam ille assensus non pugnat cum assensu hæretici qui negat Deum reuelasse Eucharistiam. Sicut posset aliquis dicere, quod omnes Pontifices habuerunt supremam dignitatem Ecclesiæ, & tamen negare, quod Urbanus I. talem dignitatem habuerit, eo quod credat illum non fuisse unquam Pontificem, ergo hæreticus dicere potest vera esse quæ Deus dicit, quamuis neget Christum esse in Eucharistia, quia negat reuelatum hoc esse à Deo.

Præcludi-
tur.

Respondeo sæpè dictum esse quod Deus quoties reuelat articulum aliquem, & ad eum credendum obligat, reuelat etiam se dicere; quoties ergo aliquis negat ipsam reuelationem sufficienter propositam, non potest credere hanc vniuersalem, quidquid Deus reuelat est verum, quæ propositio vniuersalis omnino pugnat cum hæretico assensu quo negatur Deum reuelasse aliquid quod reuera reuelauit, quia si Deus reuelat se reuelare, implicat ut negem Deum reuelasse, quin negem vera esse omnia quæ Deus re-

Tom. I.

uelauit: non est ergo par ratio de Pontifice, quia non est reuelatum quod Urbanus I. unquam vixerit aut fuerit Pontifex. Denique verum est hæreticum illum qui negat Eucharistiam, non posse credere Fide diuina quod quidquid Deus reuelat, est verum, quia non potest credere illud propter solum reuelationem exclusis motiuis credibilitatis.

Altera in-
stantia.

Instantis secundò, assensus Catholici circa Trinitatem non est magis vniuersalis, nec magis extenditur ad Eucharistiam, quam assensus hæretici circa Trinitatem, quia non habet pro obiecto explicito Eucharistiam, cum tunc Eucharistia non proponatur neque de ea cogitur.

Præcludi-
tur.

Respondeo assensum Catholici circa Trinitatem esse magis vniuersalem ratione obiecti formalis & magis extendi virtualiter ad Eucharistiam, quam assensum hæretici circa Trinitatem, quia motiuum Catholici est sola prima veritas reuelans, motiuum autem hæretici est eadem prima veritas prout taliter cognita & acceptata, vnde fit ut assensus Catholici virtualiter & implicitè ratione motiui extendatur ad omnia reuelata: sicut actus charitatis quilibet semper extenditur virtualiter ad omnia præcepta. Fateor itaque fieri sæpè posse ut aliquis inculpabiliter nesciens aliquem articulum esse sufficienter propositum, neget illum articulum, & credat alios quos cognoscit esse sufficienter propositos: Ideò hæcenus de illo duntaxat loquutus sum hæretico, qui aliquem negat articulum quem cognoscit esse sufficienter propositum.

SECTIO II.

De donis supernaturalibus Fidei annexis.

Fidem Theologicam obscuram & tamen certissimam, sequuntur connaturaliter dona quædam supernaturalia, quæ illi annexa sunt, & mirabiliter illam ornant atque perficiunt, suntque deriuata semper ab eius lumine. Illa verò sunt, vel dona quædam Spiritus sancti, quæ ad intellectum pertinent, vel sunt certa quædam Fidei lumina & dona varijs locis ab Apostolo numerata, de quibus pauca dicere satis erit.

§. II.

Quenam dona Spiritus sancti sunt annexa Fidei.

S. Thomas quæst. 8. & 9.

Dona Spiritus sancti quid sint, & quomodo differant à virtutibus tum Theologicis tum moralibus, dictum ex prima disputatione, sunt enim habitus quibus mouentur iusti ad promptè obeundos actus hæroicos virtutum ex instinctu Spiritus sancti. Quatuor ex his pertinent ad intellectum, alia tria perficiunt voluntatem.

Ratio do-
bitandi.

Difficultas igitur est, quor sint dona illa intellectus, sapientiæ, scientiæ, ac Concilij, & quomodo differre possint à Fide in modo cognoscendi: dictum enim sapius est, solum esse Fidem quæ cognoscat supernaturaliter obiecta dum sumus in via vel ergo hæc dona cognoscunt euidenter obiecta supernaturalia, & hoc esse impossibile dictum est sapius, vel non cognoscunt & sic non differunt à Fide.

Afferro
generalis.

Dico primò, quatuor dona Spiritus ad intellectum pertinentia, intellectus nimirum, sapientiæ, scientiæ, consilij, ita esse annexa Fidei Theologicae ut ab illa tamen differant motiuis, & ab illa pendeant.

GGGg 2

Primò

Donum
intellectus.

Primo ergo donum intellectus est supernaturale lumen quo intellectus subtilius quædam penetrat de obiectis Fidei, quam attingere possit naturale lumen, estque annexum virtuti Fidei: quia scilicet proprium huius doni munus est reddere hominem aptum ad penetranda obiecta Fidei, non quidem iudicando de illorum veritate, quia illud proprium est munus Fidei & est obscurum, sed de sensu dicentis, quæ penetratio profundior videtur duas habere partes: Primo enim articulos Fidei donum hoc penetrat eorumque sensum, credibilitatem, verisimilitudinem cum tanta claritate, ut quasi per reflexionem fiat in homine, quædam experimentalis evidentia quod ibi interueniat instinctus & operatio Spiritus sancti. Vnde pertinere potest ad hoc donum, iudicium credibilitatis quando Fidem sequitur. Secundo istius doni est etiam munus explicare nouo modo articulos Fidei, eorumque sensum, verisimilitudinem & credibilitatem, & illa omnia nouis confirmare rationibus. Obiectum ergo huius doni sunt veritates reuelatæ quarum sensum, verisimilitudinem, & motiua credibilitatis penetrat, explicat, probat cum quadam claritate per instinctum Spiritus sancti.

Donum
sapientiæ.

Secundo, donum sapientiæ lumen est intellectuale supernaturale Fidei annexum & charitati, per quod cum euidencia quadam experimentalis, res diuinæ Fidei creditæ, præsertim verò ea quæ ad Deum pertinent iudicantur, gustantur ex speciali motione Spiritus sancti tribuente rerum illarum euidenciam cognitionem & gustum. Primo enim donum sapientiæ ita pertinet ad intellectum ut in ipsam etiam voluntatem redundet, est enim lumen quoddam diuinorum, ex quo sequitur eorum gustus, & suauitas in ipsa voluntate, hic autem sapor causatur præsertim à charitate, non enim sapiunt nisi quæ amantur ut statim dicam. Deinde verò sapientiæ differt à Fide cuius munus est iudicare res reuelatas esse veras ex motiua reuelationis, donum autem sapientiæ apprehendit eas ut præsentis, ut magnas & amabiles, & totam earum suauitatem degustat cum experimentalis quadam euidencia causata per instinctum Spiritus sancti infundentis eorum gustum quod vnum videtur voluisse S. Thomas *art. 1. ad secundum*, cum dixit donum sapientiæ distingui à Fide, quod hæc assentiat veritati diuinæ secundum se ipsam, ad donum autem sapientiæ pertineat iudicare secundum veritatem diuinam. Denique donum sapientiæ annexum est maxime charitati præsupponit enim Fidem, charitatem, & donum intellectus, Fidem, quia est experimentalis, & euidens quædam scientia veritatum per Fidem creditarum: donum intellectus præsupponit tanquam habitum principiorum quo penetratur sensus & verisimilitudo mysteriorum: præsupponit etiam amorem, quia nunquam intellectus potest sine illo habere iudicium illud clarum, & voluntas gustum suauem diuinorum, amor enim efficit ut res amatas clariùs intueamur, & degustemus, ut propterea iudicium illud à S. Thoma dicatur esse secundum connaturalitatem ad res diuinæ, quæ fit per charitatem: eius enim proprium est vnire nos Deo, & ex hac vniione oritur æstimatio illa & gustus diuinorum, qui sunt actus proprii sapientiæ.

Donum
scientiæ.

Tertio, donum scientiæ lumen est quoddam supernaturale annexum Fidei & spei quo euidenter ex instinctu Spiritus sancti res diuinæ iudicantur dignæ ut credantur, & amantur, sed per rationes creatas inferiores spectant ad beatitudinem æternam. Differunt enim donum scientiæ, & sapientiæ à Fide quæ immediatè fundatur in reuelatione, & à dono

intellectus quod sensum, verisimilitudinem, & credibilitatem rerum diuinarum, sapientiæ verò & scientiæ res easdem æstiment magnas & amabiles, & illas amant ac degustant. Differunt verò inter se, quod sapientiæ res diuinæ æstiment & sapiat per rationes ad Dei attributa, scientiæ verò ex rationibus spectantibus ad hominum salutem.

Donum
consilij.

Quarto, donum consilij est lumen quoddam supernaturale practicum respondens prudentiæ infusæ, quo rectè iudicat homo iustus ex instinctu speciali Spiritus sancti, quid, & quando, & in quibus circumstantijs operari debeat. Differt donum istud à tribus primis quod proprium eius munus sit iudicare practice de iis quæ conuenit agere vel non agere. Vnde respondet prudentiæ cuius munus est iudicare quid honestum sit agere in materia virtutum.

Alia tria
dona.

Ex quibus non est difficile colligere quomodo alia tria dona respondeant tribus alijs virtutibus Cardinalibus, cum quibus idem habent obiectum materiale, & formali solum motiua differunt. Donum enim pietatis, iustitiæ responderet, quia omnes includit actus qui sunt ad alterum, licet denominetur ex præcipua iustitiæ parte quæ circa materiam religionis exercetur. Donum timoris, temperantiæ responderet, quia timor reuerentialis est actus humilitatis quæ pars est temperantiæ: de fortitudine non potest esse difficultas.

§. II.

De donis Fidei ab Apostolo enumeratis, & annexis Fidei Theologica.

Dico secundo, commodissimè ab Apostolo enumerari quadruplex Fidei donum, primum est fructus Spiritus sancti, secundum est Fides gratia gratis data, tertium Fides miraculorum, quartum Fides Prophetæ.

Fides vna
ex fructibus
Spiritus
sancti.

Primo ergo Apostolus ad Galatas 5. duodecim enumerans fructus spiritus, oppositos operibus carnis, vnum ex illis appellat Fidem, *mansuetudo* (inquit) *Fides modestia, continentia, castitas*, duodecim verò illi fructus non sunt aliud quam actus quidam perfectissimi virtutum perfectarum, qui sunt velut vltima perfectio virtutis: *Eo quid* (ut loquitur Ambrosius lib. 2. de Paradiso cap. 13.) *possessores suos sancta & sincera delectatione respiciant, quemadmodum fructus arborum dicitur, id quod cum suauitate, vltimum ex arbore solet colligi*: Actus autem Fidei perfectissimi talem omnino habet suauitatem, & opponitur sectis quæ vnum sunt ex operibus carnis. Imò aliarum omnium virtutum actus perfecti, vocari eodem iure possunt fructus Spiritus, & beatitudines, quæ sunt opera quædam excellentia virtutum, quibus propter excellentiam specialiter promissa est beatitudo id est eo quod media sint infallibilia beatitudinis æternæ, ac proinde in quibus tota sit beatitudo huius vitæ.

Fides gra-
tis data.

Secundo Apostolus primæ ad Corinth. cap. 12. numerans gratias gratis datas, alij datur (inquit) *Fides in eodem spiritu*: consistit autem in eminentia quadam cognitionis mysteriorum Fidei, quæ idoneus homo redditur ad instruendum alios in ijs quæ ad Fidem pertinent sine apparatu verborum, vnde nec adæquatè distinguitur à virtute Fidei saltem semper, non enim numeratur ab Apostolo inter has gratias secundum quod est quædam virtus hominem in se ipso perficiens, sed quatenus supereminentem quandam Fidei certitudinem ex qua homo fit idoneus ad instruendos alios in ijs quæ ad Fidem pertinent.

tenent. Superaddi itaque donum istud gratuitum, virtuti Fidei Theologicae, abundantiam quandam Fidei, secundum quam homo cognoscat non solum quid credere ipse debeat, sed etiam quo pactum id ipsum & pijs opituletur, & contra impios defendatur, unde vocatur propriè sermo Fidei. Vide quæ dixi olim de gratis gratuitis.

Fides miraculorum.

Tertia est fides miraculorum quæ pertinet propriè ad Fidem Theologicam quæ prima est radix Fidei miraculorum, vt rectè probat Suares *disp. 8. sect. 1.* contra Vasquem *prima 2. disp. 109. cap. 4.* sic colligitur ex pluribus scripturis, *si habueritis Fidem vt granum Sinapis, si habueritis Fidem & non hesitaueritis*, Ad eam verò Fidem, quæ veluti impetrat miracula & ad illorum effectum semper requiritur, duo semper actus concurrunt, Primò actus generalis quo credis Deum esse omnipotentem & fidelem in promissis. Secundò firma persuasio intellectus quod Deus de facto miraculum illud patrabit, quod iudiciū elicitur sapissimè per speciale auxilium gratiæ à Deo infusum, quo redditur homo moraliter certus de tali miraculo, unde nascitur fiducia illa in voluntate, quam propriè vocatur fides miraculi.

Fides Prophetæ.

Quarta demum appellatur fides prophetiæ, quam explicat sanctus Thomas *Prima secunda quæst. 11.* & sequentibus Suares *hic disp. 8. & prolegom de gratia cap. 5.* significat autem prophetia propriè cognitionem quandam ex Dei reuelatione inditam quæ res longè à sensu, & naturali hominum intelligentia remota, cognoscuntur diuinitus & prædicuntur, alia verò Prophetia est in solo intellectu, quæ non facit Prophetam extaticum, alia in imaginatione quæ facit extaticum, aliquando in sensibus externis. Cum ergo illa cognitio prophetiæ fundetur in Dei reuelatione potest aliquando esse actus Fidei Theologiæ, à qua tamen differet essentialiter si fundetur in reuelatione euidente, differet verò tantum accidentaliter, quæ fundabitur semper in reuelatione immediatè facta ipsi Prophetæ, & ita dicit infusionem nouarum specierum, & noui luminis.

QVÆSTIO VI.

De peccatis Fidei Theologiæ oppositis.

S. Thom. q. 10. ad 15.

TRia S. Thomas ponit genera peccatorum opposita Fidei; actui enim eius interno est opposita infidelitas: confessioni externæ fidei, opposita est blphemia: donis ei annexis opponuntur cæcitas mentis & sensus hebetudo, omnia vt explicem distinctissimè, primò inquirendum est quænam sit infidelitatis natura, malitia, propriæ species. Secundò hæresis natura, conditiones, peccata, malitia,

SECTIO I.

Infidelitatis quidditas, malitia & species.

Quidditas infidelitatis.

Certum est primò, peccatum infidelitatis rectè definiiri, peccatum ita oppositum internæ Fidei ex obiecto suo vt cum eo sit impossibile, voluntas credendi & actus Fidei, nullum enim est peccatum infidelitatis cui definitio hæc non conueniat, non negare articulum Fidei, vel de illo dubitare sunt peccata infidelitatis, quia excludunt voluntatem credendi & actum Fidei, error autem inculpabilis circa Fidem, & ignorantia etiam culpabilis non excludunt voluntatem & actum Fidei, propterea non sunt pec-

Tom. I.

cata infidelitatis, quamuis aliquando peccata sint contra Fidem.

Difficultas inter Theologos esse potest, vtum infidelitas aliquando ita consummari possit in voluntate, vt non necessariò sit in intellectu. Respondent affirmatiuè aliqui cum Valentia *quæst. 10. part. 1. Hurt. disp. 68. sect. 2.*

Dubium incidens.

Probantque primò, quando aliquis suspendit voluntariè assensum omnem circa res reuelatas peccat solum in voluntate, neque reperitur quidquam in intellectu & tamen illud est peccatum infidelitatis, ergo illud in sola voluntate consummari potest.

Prima ratio dubitandi.

Secundò, alia peccata consummantur in sola voluntate, ergo & istud. Imò si aliquis diceret non crederem Deum esse, si hoc non demonstraret ratio naturalis, certè ille infidelis esset & tamen nullus in eius intellectu esset error.

Secunda

Tertiò si dicas, ego cras dissentiam obiecto reuelato, nunc autem non dissentio, peccas nunc infidelitate, quamuis sola voluntate pecces.

Tertia.

Respondeo tamen peccatum infidelitatis regulariter & moraliter nunquam in sola voluntate consummari, sed residere in ipso etiam intellectu.

Resolutio dubij.

Ratio est, quia quoties voluntas imperat intellectui dissensum, vel negationem assensus circa obiectum reuelatum implicat vt intellectus non obediat voluntati, ergo naturaliter repugnat vt in sola voluntate consummetur infidelitas, id est vt tota infidelitas sit voluntas dissentendi: nisi fortè Deus intellectui negaret dissensum, quod est contra legem ordinariam, unde dixi regulariter hoc non contingere.

Ad primam autem Respondeo verum esse quòd suspendere voluntariè assensum circa veritatem sufficienter propositam, est peccatum infidelitatis, sed nego illud posse contingere sine iudicio intellectus erroneo, quod motiua proposita contra Fidem reddunt dubium articulum reuelatum. Propter hoc enim iudicium imperat voluntas intellectui suspensionem hanc assensus.

Solutio primæ difficultatis.

Ad Secundam Respondeo alia peccata externorum actuum consummari posse in voluntate quia voluntas imperare potest potentiis externis, quin actus sequatur externus, non potest imperare intellectui dissensum, quin sequatur dissensus obiecti obsecutè reuelati. Qui diceret non crederem Deum esse nisi demonstraretur, haber illum errorem in intellectu, quod nihil debeat credi nisi demonstretur.

Solutio secundæ.

Ad tertiam Respondeo eum qui diceret cras dissentiam obiecto Fidei, decerneret peccare peccato infidelitatis, sed non peccaret nunc tali peccato.

Solutio tertiæ.

Certum est secundò, infidelitatis malitiam ex genere suo, & cæteris partibus peccatum esse grauius quàm peccatum quodlibet oppositum virtutibus moralibus: Imò & illud simpliciter esse grauius quàm sit desperatio, quæ tamen secundum quid grauius peccatum est quàm infidelitas.

Gratuitas peccati infidelitatis.

Ratio verò tota petitur ex generali doctrina de grauitate peccatorum alibi tradita quod quoties verum peccatum vel opponitur virtuti nobiliori, vel virtuti magis præceptæ, toties peccati malitia grauior est, quàm malitia peccati alterius, infidelitas autem opponitur Fidei virtuti nobiliori & magis præceptæ, quàm vlla virtus moralis imò Fides magis est præcepta, & nobiliori modo respicit Deum quàm spes, quæ respicit Deum vt bonum nostrum, Fides autem Deum respicit vt summè veracem in se ipso, ideo infidelitas absolutè peccatum est grauius quàm desperatio quamuis illa propter periculum non respiciendū peccatum sit grauius secundum quid.

Certum est infidelitatem bene diuidi tres in species, paganisimum Iudaismū, & hæresim, quæ non sunt essen-

Triplex infidelitatis species.

GGG 3